

CULTURA ESPECTACLES

Estafa romàntica als Estats Units

Cancel·len l'edició d'un llibre perquè la història d'amor que explica és falsa

La meravella d'Albert Serra

El film 'El cant dels ocells' és un 'ready-made' duchampià

L'escriptor francès J.M. Le Clézio rep el premi Nobel de literatura 2008 durant la cerimònia d'entrega a Estocolm el passat 10 de desembre ■ FREDRIK SANDBERG / AFP

Mercè Rodoreda i Agustí Bartra han estat els autors commemorats el 2008 en un any en què les editorials petites han enriquit el teixit de traduccions al català

L'any dels nous editors

Ada Castells
BARCELONA

"Estic de la Rodoreda fins al capdamunt", em deia l'altre dia una lectora sense manies i l'exclamació era fruit d'un Any Rodoreda que, com a mínim, ha situat l'escriptora als titulars del diari en més d'una ocasió.

Entre les fites principals de la celebració dels cent anys del naixement de l'autora hi ha hagut la publicació de les cartes amb el seu editor Joan Sales, per part

de Club Editor; l'edició revisada dels dos primers volums de la seva obra narrativa per Edicions 62, que té previst fer-ne tota l'obra completa; les adaptacions teatrals de *La plaça del Diamant* i *Mirall trencat* i el musical *Aloma*; les exposicions, com la que encara es pot veure a la Pedrera, i la celebració d'un congrés internacional que va revelar que la nostra escriptora més exportada encara té molts reptes pendents, com la traducció dels seus

títols a l'anglès en edicions comercials.

Altres reptes que han quedat pendents en aquest Any Rodoreda ha estat l'edició crítica d'algunes de les seves novel·les, sobretot la discutida *La mort i la primavera*. De tota manera, Rodoreda no hauria de necessitar una efemèride per ser notícia. Encara esperem novetats per a les properes dècades.

A qui també li ha tocat any 2008 ha estat a Agustí Bartra, un altre nom de

l'exili de qui s'ha celebrat el centenari, encara que d'una manera molt més discreta, tot i l'edició definitiva de la seva novel·la *L'Odiseu*. Va ser remarcable l'aportació del seu fill, Roger Bartra, al Festival de Literatura Kosmopolis. Bartra jove va reivindicar el paper de la seva mare, la poeta Anna Murià, en la forja del seu pare escriptor. Un Kosmopolis 08 que, per cert, va portar la marca de la literatura compromesa amb la visita de figures

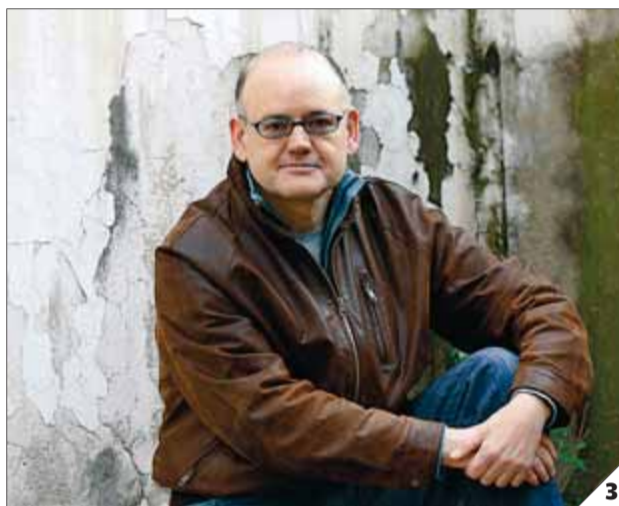
com Gao Xingjian, Tzvetan Todorov, Jon Lee Anderson, J.M. Coetzee (en vídeoconferència) i Lou Reed, que va llegir poemes catalans amb Laurie Anderson, que els recitava en directe des de Nova York.

Inèdits i nous segells

Un col·lega de Bartra, Pere Calders també ha donat guerra, quan semblava que ja no li tocava, amb la presentació d'un inèdit, *La ciutat cansada*, a Edicions 62. És una de les troballes

que han sortit a la llum després que la família Calders lliurés un dels baguls de l'escriptor a la Universitat Autònoma de Barcelona. Una sorpresa ben calderiana per a aquest 2008 que ara tanquem

Un altre inèdit inesperat ha estat el de Palau i Fabre, *La claredat d'Heràclit*, que va passar força desapercbut perquè es tracta d'un diàleg amb un clàssic i perquè anava de la mà d'un segell que comença: Accent. Sense deixar els clàssics

contemporanis, a El Salobre també han fet una aportació de pes: l'obra narrativa completa de Miquel Àngel Riera, confirmant l'auge que està tenint la cultura que prové de les Illes amb un teixit editorial que està revifant gràcies a segells que fan una aposta literària, com El Gall Editor, Leonard Muntaner, Moll, Ensiola i el mateix El Salobre.

En aquest 2008 també s'haurà de celebrar l'aparició de l'esmentada Accent Editorial, de Girona, amb títols d'alt risc comercial, però amb la particularitat d'imprimir en format digital, fet que permet fer tiratges segons demanda. Fa ben poc han tret un clàssic del pensament europeu en traducció de Josep M. Terricabras: *El malestar en la civilització*, de Freud.

Uns altres temeraris de les lletres són els nous segells Adesiara –que publiquen clàssics en grec i llatí amb la traducció catalana–

Entre els qui comencen, qui més a sorprès ha estat Najat El Hachmi, i al món anglosaxó, Aravind Adiga

o El Cercle de Viena, que regira buscant títols que ja no es trobaven a les llibreries però per als qui no passa el temps, com el recent conte de Nadal de Dylan Thomas.

Tot aquest teixit que va enriquint la nostra cultura malgrat que cap escriptor s'hi faci ric, confirmaria la tesi d'una altra fita del 2008, l'edició a Proa de les memòries de Joan Triadú amb un títol que ja ho diu tot: *Memòries d'un segle d'or*; una alenada optimista per pair un any post-Frankfurt que encara recull alguns fruits extraordinaris: concretament, els èxits de Jaume Cabré, que porta venuts en alemany 140.000 exemplars de *Les veus del Pamano*, i Maria Barbal que també ha arrastat amb la seva *Pedra de tartera* i aquest any ha provat sort amb èxit amb *País íntim*. Un altre nom que aquest any ha reforçat l'èxit internacional amb presència en un mercat tan difícil com el dels Es-

1. Mercè Rodoreda ha protagonitzat el 2008 literari per la celebració del centenari
■ ROBERT RAMOS

2. De Miquel Àngel Riera s'ha publicat l'obra narrativa completa
■ MIQUEL ANGLARILL

3. Lluís-Anton Baulenas ha guanyat el premi Sant Jordi
■ JORDI SOTERAS

4. El crític Joan Triadú ha publicat les seves memòries aquest any
■ ÒSCAR MACH

tats Units és el de Lluís-Anton Baulenas amb *Lafelicitat* (Edicions 62). Precisament ha estat Baulenas qui ha guanyat el premi literari que tanca l'any, el Sant Jordi.

Entre els qui comencen, qui ha fet la campanada del 2008 ha estat Najat El Hachmi amb la seva novel·la *L'últim patriarca*, que va iniciar la trajectòria amb l'aval del premi Ramon Llull que atorga Planeta i la va confirmar amb èxit de vendes per Sant Jordi i una bona acollida crítica.

Ha estat un any de premis a desconeguts o gairebé. El jurat del Nobel ens sorprenia amb un inèdit en català, Jean-Marie Le Clézio, de qui ja podem llegir *L'africà*, traduït a 62. El Man Booker el va guanyar Aravind Adiga, un indi amb una primera novel·la antisistema, *El tigre blanc*, que ha editat Amsterdam. Es confirmava així, un cop més, que en literatura no tot són faves comptades. ■

'El fantasma de l'òpera' és el musical que més vegades ha aixecat el teló a Broadway ■ AFP

Lloyd Webber prepara una seqüela del musical per a finals del 2009

Nou 'Fantasma de l'òpera'

A.G.
BARCELONA

Londres, Nova York i una ciutat asiàtica –Xangai, segurament– viuran a finals del 2009 l'estrena d'una seqüela d'*El fantasma de l'òpera*, el musical més exitós de la història. Es dirà *Phantom: love never dies* (*Fantasma: l'amor no mor mai*) i l'està enllestit el compositor anglès Sir Andrew Lloyd Webber, autor ja d'una primera part que han vist uns 80 milions de persones arreu del món i que ha recaptat 5.000 milions de dòlars a les taquilles en els 22 anys que porta de rodatge.

Serà la primera vegada, si es compleixen els desitjos de Lloyd Webber, que un musical viui una nit d'estrena en tres ciutats diferents. "No crec que es pogués fer això si no fos per la seqüela del *Fantasma*... Estem treballant en la possibilitat d'assajar amb tres companyies alhora per estrenar ràpidament en tres territoris", assegura el compositor al diari britànic *The Times*.

El nou *Fantasma de l'òpera* situarà l'acció deu anys després del final de la història original concebuda per Gaston Leroux, i es traslladarà de l'Òpera de París a Coney Island, a Brooklyn, el parc d'atracci-

ons més popular de Nova York. "Era el lloc. Fins i tot Freud hi va anar", afegeix Lloyd Webber.

Encara s'ha de triar el repartiment, tot i que el compositor sembla tenir clar qui ha de posar-se en la pell del fantasma al West End londinenc. Ho manté en secret, però hi ha alguns candidats. El que sona amb més força és Gerald Butler, que ja va fer el paper en l'adaptació cinematogràfica de Joel Schumacher. També es parla de Hugh Jackman, protagonista d'*Austràlia*, el film de Baz Luhrmann que es va estrenar a Catalunya la setmana passada; Jackman ha participat en musicals com *Sunset Boulevard*, *Oklahoma!* i *The boy from Oz*, rol que li va oferir el Tony (els Oscar del teatre) al millor actor de musical. Jack O'Brien, que ha triomfat amb *The full monty* i *Hairspray*, dirigit la producció. L'escenografia anirà a càrrec de Bob Crowley, guanyador de cinc Tony.

Lloyd Webber, votat com la figura més potent del teatre britànic de la dècada passada, deixa clar que "el teatre no morirà mai. Passi el que passi amb la xarxa, els ordinadors o la televisió, la qüestió sempre serà que la gent vol sortir". ■